

Dr hab. Piotr Borowiec, prof. UJ
Instytut Nauk Politycznych i Stosunków
Międzynarodowych
Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

Kraków, 6 listopada 2019 roku

Recenzja

dorobku naukowo-badawczego, w tym osiągnięć naukowych
dr. Sławomira Czapnika
w związku z postępowaniem kwalifikacyjnym
o nadanie mu stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce

Przesłany mi materiał dokumentacyjny zawiera autoreferat habilitacyjny dr. Sławomira Czapnika omawiający obszar jego badań oraz dorobek naukowy z okresu po uzyskaniu stopnia doktora nauk humanistycznych, w zakresie nauki o polityce. W materiale znajduje się: cykl habilitacyjny, pozostałe osiągnięcia naukowe poza cyklem, pełny spis publikacji, zestawienie udziału w konferencjach naukowych, grantach badawczych, programach krajowych i międzynarodowych, oraz informacje o innych osiągnięciach i zaangażowaniu dydaktyczno-organizacyjnym Habilitanta. Przedstawiona mi do oceny dokumentacja dr. Sławomira Czapnika spełnia ustawowe warunki formalne dotyczące osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

I. Sylwetka dr. Sławomira Czapnika

Dr Sławomir Czapnik uzyskał tytuł magistra nauk o polityce na Uniwersytecie Wrocławskim w 2004 roku. Pięć lat później, w 2009 roku na tym samym Uniwersytecie obronił pracę doktorską. Stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce uzyskał na podstawie rozprawy *Anglosaski nurt ekonomii politycznej komunikowania. Powstanie, rozwój i stan obecny*. Praca została wyróżniona, jej promotorem był prof. dr hab. Zbigniew Wiktor z Uniwersytetu Wrocławskiego. Recenzentami w przewodzie byli profesorowie: Wiesława Piątkowska-Stepaniak oraz Adam Chmielewski. W dokumentacji przygotowanej przez Habilitanta nie ma informacji o tym by dalej poszerzał swoje wykształcenie, szczególnie w zakresie wiedzy socjologicznej czy filozoficznej. Od 2009 roku dr Sławomir Czapnik jest zatrudniony na stanowisku adiunkta w Instytucie Politologii, Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Opolskiego. W latach 2014-2015 był także zatrudniony na stanowisku adiunkta w Wyższej Szkole Demokracji w Grudziądzu.

II. Ocena osiągnięcia naukowego będącego podstawą wniosku o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego

Habilitant za podstawę do uzyskania stopnia doktora habilitowanego przedstawił cykl publikacji i artykułów opublikowanych w latach 2010-2018 pod zbiorczym tytułem *Koncepcja płynnej nowoczesności jako inspiracja w badaniach teoriopolitycznych nauk o polityce*. Składają się na niego czternaście tematycznie spójnych publikacji, w tym jedna monografia, jedna książka pod współredakcją, siedem rozdziałów w pracach zbiorowych i pięć artykułów naukowych. Habilitant jest autorem tych publikacji. W jednym przypadku współautorem i raz współredaktorem. Habilitant dokonał autorskiego zestawienia tych publikacji, od najbardziej ogólnych, zasadniczych dla całego cyklu, do mniej znaczących. Zasadniczym elementem cyklu Habilitant uczynił pracę *Przestrzenie polityki w myśli teoretycznej późnego Zygmunta Baumana*, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2018, ss. 352. Recenzentami wydawniczymi pracy byli profesorowie Andrzej W. Jabłoński oraz Adam Chmielewski. Wszystkie elementy zaproponowanego cyklu dotyczą dorobku naukowego Zygmunta Baumana, jednego z najwybitniejszych polskich socjologów i myślicieli ostatnich dziesięcioleci.

Sam Habilitant czyni powyższą pracę głównym osiągnięciem całego cyklu. Bez wątplenia omawiana praca jest właściwie zaprojektowana, o czym świadczy pomysł zastosowania trójdzielnej struktury (trzech części pracy), nawiązujący do poziomów struktury społecznej. W tym zawiera się zasadnicza wizja pracy, służąca konceptualizacji i uporządkowaniu problemu badawczego. Rozpoczyna się od poziomu globalnego, a kończy na poziomie lokalnym struktury. Przedmiotem pierwszej części jest globalna przestrzeń polityki oraz związane z nią zjawisko nazwane rozwojem mocy (władzy) z polityką. Druga część zajmuje się wizją Europy i Stanów Zjednoczonych, trzecia z kolei nawiązuje do miasta, miejsca, w którym dochodziło, dochodzi i będzie dochodzić do powstawania polityki. To te poziomy Habilitant zastosował dokonując przy ich pomocy „oceny” kategorii *płynnej nowoczesności* i jej pochodnej kategorii *płynnej polityki*. W pracy, owe kategorie stały się częścią zasadniczych hipotez badawczych. Główna, mówi, że *Kategoria płynnej nowoczesności stanowi płodne eksplanacyjnie podejście teoretyczne w badaniach teoriopolitycznych, pozwalające uchwycić szeroką gamę kategorii politycznych* (s. 21). Została ona uzupełniona trzema hipotezami szczegółowymi. Wszystkie hipotezy mają charakter „doceniający” dorobek Zygmunta Baumana. Mówią o „płodnym eksplanacyjnie podejściu”, „dużej mocy wyjaśniającej”, „uniwersalistycznym ujmowaniu relacji międzynarodowych” czy o Baumanowskim sposobie analizy miast, który jest także „płodny poznawczo” (s. 21 i 22). Należy dodać, że metafora

„płodności” pojawia się także w innych tekstach dorobku habilitacyjnego. Stosunek Habilitanta do Baumana doskonale opisuje porównanie zastosowane przez Niego w tekście *Wprowadzenie: młody Zygmunt Bauman jako marksista*. Przyznaje Baumanowi status *mędrca z Leeds* i zrównuje go z *mędrce z Trewiru*. (s. 13). Samo porównanie bez wątpienia jest podkreśleniem znaczenia twórczości i myśli Zygmunta Baumana. I nie ma nic w tym złego, jednak obok takiego podejścia czyli podnoszenia „płodności”, „znaczenia”, „wpływu”, itd.: myśli i dorobku Baumana powinien On także zastosować podejście krytyczne, do którego przecież Habilitant w całej swojej twórczości często nawiązuje. Moje wątpiwości budzi również samo pojęcie, metafora „płodności” zastosowana w hipotezach naukowych do oceny poznawczych i wyjaśniających walorów wiedzy teoretycznej Baumana. Uważam tego typu metaforyczność w twierdzeniach naukowych za nietrafną. Aż prosi się by praca została „przesycona” większą nutą krytyki Habilitanta, by częściej toczył On intelektualne boje z Baumanem, spierał się, wykazywał, że jednak w wielu miejscach się on mylił, co przecież nie umniejsza wcale jego znaczenia i roli w naukach społecznych. Nie wystarczy wspomnieć, że inni krytykowali niektóre koncepcje Baumana. Jednym z możliwych „miejsc” takiego sporu może być podnoszony przez Baumana rozwód mocy (władzy) oraz polityki. Uzasadniany często przykładami ograniczenia znaczenia i efektywnego działania państwa narodowego, przekazywania przez niego uprawnień podmiotom znajdującym się w przestrzeni globalnej. Doświadczenia ostatnich lat związane, np.: z kryzysem finansowym, załamaniem się systemów finansowych na przełomie lat 2008-2009 mogą stanowić doskonałą podstawę do bardziej krytycznego spojrzenia na twierdzenia Z. Baumana w tej kwestii. Przykładów podobnych miejsc/tematów, w których można podjąć spór z Baumanem jest zdecydowanie więcej. I to jest chyba największa słabość tekstów całego cyklu oraz głównego dzieła habilitacyjnego.

Habilitant podejmuje wysiłek konfrontacji myśli Baumana z koncepcjami innych autorów. W praktyce najczęściej uzupełnia, dopełnia myśl Baumana wywodami czy koncepcjami: Davida Harveya, Erica Hobsbawna, Stephena Grahama, Richarda Sennetta i innych. Zasadniczą wartością analizy jest przywoływanie myśli i dorobku polskich autorów: Mirosława Karwata, Tadeusza Klementowicza, Andrzeja W. Jabłońskiego, Lecha Rubisza i innych. Habilitant próbuje myśl Baumana zestawić, uzupełnić a najczęściej wesprzeć podobnymi lub alternatywnymi koncepcjami, wpisuje swoje przemyślenia w szersze ramy analizy, w tym, jak pisałem, w dorobek polskich teoretyków polityki. Uważam takie postępowanie za istotną wartość dodaną pracy naukowej Habilitanta.

Powyższe krytyczne uwagi nie zmniejszają mojego przekonania, że Habilitant przetestował zaproponowane hipotezy i udowodnił ich prawdziwość. Takie postawił sobie cele. Wykazał, że teoriopolityczny wymiar myśli późnego Baumana cechuje jedność w wielkości, a kategorie *płynnej nowoczesności* i jej pochodna w postaci płynnej polityki są przydatne poznawczo, pozwalając na wielowymiarowe, syndromatyczne badanie procesów i zjawisk politycznych. Nie

umniejsza tego dokonania nawet fakt zastosowania do prowadzonej analizy dwóch metodologicznych schematów postępowania: 1) wybierania z dorobku Baumana pewnych aspektów, nadawaniu im większej czy mniejszej rangi oraz 2) przeprowadzenia w dużej części subiektywnej selekcji i systematyzacji zebranego materiału. Każda bowiem rekonstrukcja myśli czy dorobku teoretycznego musi być poprzedzona takimi wyborami, posiadanie takiej świadomości, a zarazem umiejętności świadczy jedynie dobrze o warsztacie naukowym Habilitanta.

Habilitant w przedstawionej pracy częściowo wspomina o prowadzonej krytyce, np.: stylu pisania Baumana. Przypomina, że zarzucano mu często niejasność, nieostrość wywodów, stosowanie nieuprawnionych twierdzeń opatrzonych dużymi kwantyfikatorami, niemających oparcia w empirycznej rzeczywistości. Jednak, co muszę podkreślić nie podejmuje własnej krytyki. Jednocześnie sam przejmuje niektóre krytykowane cechy podejścia naukowego Baumana, np.: metaforyczny czy eseistyczny styl pisania. Habilitant wielokrotnie sam sięga do metafor, „błyskotliwych wypowiedzi” innych badaczy czy klasyków socjologii. W większości przypadków czyni to sprawnie, skutecznie i efektywnie. Niestety niekiedy takie „klasyczne wypowiedzi” stanowią podstawowy – jedyny jego składnik argumentacji, za określonym stanowiskiem. Służą zamykaniu dyskusji, zostały więc wykorzystane, a przede wszystkim uznane przez Habilitanta prawie za prawdy objawione, a takimi nie są. Zamiast budzić zaufanie, wywołują one wątpliwości i pytania wobec sposobu prowadzenia argumentacji przez Habilitanta. Sam język monografii jest zrozumiały, myśli formułowane są w sposób precyzyjny, co nie oznacza, że praca nie zawiera przypadków sięgania po język eseistyczny i publicystyczny.

Zaufanie budzi baza źródłowa monografii, która jest obszerna, różnorodna i reprezentatywna dla podjętego problemu badawczego. Habilitant mimo wstępnego zawężenia analizowanego dorobku Baumana wyłącznie do okresu po 2000 roku, musiał zmierzyć się z dużym dorobkiem, bowiem twórczość tzw. „późnego Baumana” jest wyjątkowo rozbudowana. Habilitant nie ukrywa, że niektóre fragmenty z głównego dzieła cyklu były już wcześniej częścią innych artykułów naukowych. Dorobek ten był gromadzony systematycznie w poszczególnych latach, bez przerw czy nadzwyczajnych „zrywów” w pracy twórczej.

Z lektury dorobku dra Sławomira Czapnika wnioskuję, że Baumanowska tematyka stanowi centralne miejsce w jego dotychczasowych badaniach, jest podstawą do podejmowania kolejnych pól badawczych oraz dalszego własnego rozwoju. Uważam, że wybrany przez Habilitanta problem badawczy jest ważny i potrzebny. Zgadzam się, ze stwierdzeniem, że „nadszedł odpowiedni czas, by zająć się przestrzeniami polityki w myśli późnego Zygmunta Baumana” (s. 7). Uważam także, że każdy głęboki „wgląd” w myśl i dorobek Baumana, nie tylko „późny”, jest istotny i cenny dla dyscypliny nauki o polityce, dla jej możliwości dochodzenia do uprawdopodobnionej wiedzy czy zrozumienia fenomenu polityki. Habilitant wykazał, że dorobek Zygmunta Baumana wypracowany na

przestrzeni lat, w ramach innych dyscyplin, może być przydatny do analizy zagadnień z zakresu teorii polityki. Wykazał, że politologowie nie tylko mogą, ale powinni korzystać z zasobów twórców zaliczanych do innych dyscyplin. Przypominam, że Habilitant z wykształcenia jest politologiem a z powodzeniem podejmuje analizy filozoficzne i socjologiczne.

Zasadniczym wnioskiem jaki wyłania się po zapoznaniu się z całością wyszczególnionego cyklu jest stwierdzenie, że jest to układ tekstów przygotowany w sposób spójny i przemyślany. Stanowi on całość spełniającą ustawowe warunki formalne dotyczące osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Nie ulega wątpliwości, że w tej tematyce w polskim środowisku naukowym Habilitant jest ekspertem. Badaczem potrafiącym samodzielnie prowadzić badania naukowe, stawiać pytania, formułować hipotezy a następnie skutecznie je testować. Stwierdzam, że cały recenzowany cykl habilitacyjny jest godnym osiągnięciem naukowym, wpisuje się on w tożsamość dyscypliny, wykorzystuje interdyscyplinarną wiedzę nauk społecznych i nauk humanistycznych.

III. Ocena pozostałego dorobku naukowego

Pozostałe osiągnięcia naukowe Habilitanta zostały przez niego arbitralnie podzielone na odrębne obszary badawcze. Ogółem na osiągnięcia dodatkowe składa się dwadzieścia pięć pozycji, w tym samodzielna monografia, dwie współredagowane prace zbiorowe oraz dwanaście artykułów (w tym jeden współautorski), dziesięć rozdziałów w pracach zbiorowych (w tym dwa współautorskie). Pierwszy dotyczy politycznych aspektów komunikowania, dyskursu i kultury komunikowania. Składa się na niego monografia *Władza, media i pieniądze. Amerykańska ekonomia polityczna komunikowania (wybrane zagadnienia)*, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2014, ss. 232. Jest ona poprawioną i zredukowaną wersją obronionej pracy doktorskiej. Obszar politycznego komunikowania uzupełniają cztery artykuły publikowane w czasopiśmie i pracy zbiorowej.

Drugi obszar, na który składa się siedem publikacji dotyczy politycznych aspektów konfliktu izraelsko-palestyńskiego. Habilitant jest współautorem dwóch z nich. Ważnym w tym obszarze ma być tekst (zgodnie z sugestią Habilitanta) dotyczący nekropolitycznego wymiaru zmagania izraelsko-palestyńskiego opublikowany w 2017 roku, w numerze 22 „Wrocławskich Studiów Politologicznych”, pt.: *Konflikt izraelsko-palestyński. Analiza nekropolityczna*. Artykuł bazuje na koncepcji nekropolityki, którą zapoczątkował kameruński filozof i teoretyk polityki Achille Mbembe. Tekst ten doskonale ukazuje pewien rys charakteru pracy Habilitanta. Pozwala dostrzec pewne niedociągnięcia czy wątpliwe wybory, metodologiczne i badawcze. Sformułowany problem badawczy sugeruje analizę konfliktu izraelsko-palestyńskiego przy zastosowaniu

kategori, koncepcji nekropolityki. Zatem, zgodnie z zaproponowanym problemem badawczym należałoby przygotować konceptualizację pojęcia nekropolityki przy wykorzystaniu wskaźników empirycznych (zbudować definicję zjawiska) możliwych do mierzenia. Wskaźników dostrzegalnych, możliwych do zaobserwowania w działalności obu stron konfliktu. Następnie należałoby postawić pytania badawcze oraz sformułować hipotezę/hipotezy badawcze, a później przejść do ich testowania. Tak zaprojektowane badania, a przede wszystkim jego wyniki, dawałaby szansę na wniesienie czegoś nowego, ważnego na temat konfliktu izraelsko-palestyńskiego, w tym aspekcie. Habilitant przyjmuje schemat eseistycznej analizy, który ostatecznie nie wzbogaca naszej wiedzy. Do analizy wykorzystuje, np.: wyniki przeprowadzonych badań przez Glasgow University Media Grup nad sposobami przedstawiania konfliktu przez programy informacyjne BBC i ITV. Badań, które stanowią interpretację już istniejących interpretacji, którymi są informacje przekazywane przez środki masowego przekazu. Takie podejście nie może zakończyć się sukcesem. Nie zmienia tego nawet fakt, że Habilitant ocenia owe media za nader rzetelne, szczerzące się obiektywizmem i neutralną reprezentacją najbardziej nawet kontrowersyjnych tematów (s. 189). Przyjęty problem badawczy „sam narzuca badaczowi”, że wykorzystane wskaźniki powinny mieć charakter faktów „z pierwszej ręki”. Mają odzwierciedlać zachowania, działania, wypowiedzi osób znaczących dla budowania polityki obu stron konfliktu oraz prowadzonego między nimi sporu, (choć należy przyznać, że Habilitant w części artykułu przywołuje znaczące wypowiedzi dla przyjętego problemu badawczego). Wtedy moglibyśmy głębiej zmierzyć się z wybranym problemem, powiedzieć coś nowego (może ważnego) na temat zjawiska władzy jako możliwości dyktowania, kto może żyć, a kto musi umrzeć, a tym samym podstaw procesu tworzenia nowych form suwerenności. Przyjęty przez Habilitanta schemat analizy jest raczej nietrafny, co potwierdza nawet zakończenie proponowanej przez Niego analizy. Nie proponuje żadnych nowych, własnych wniosków. Podsumowanie kończy się kilkoma chaotycznymi wypowiedziami naukowców i praktyków. Próbą ratowania tekstu jest stwierdzenie: „powyższa analiza z oczywistych względów może być co najwyżej przyczynkiem do pogłębionych i poszerzonych studiów nad omawianym konfliktem” (s. 198). Zasugerowany, alternatywny (bardziej behawioralny i empiryczny) sposób badań nad zaproponowanym tematem byłby chyba bardziej „skuteczny”. Powyższa krytyka ma na celu ukazanie, że przyjęty przez Habilitanta eseistyczny model „uprawiania nauki” nie zawsze „pasuje” do wszystkich, wybranych przez Niego problemów badawczych. Czasami warto zastosować inne podejście badawcze, metodologie czy metody badawcze.

Obszar trzeci zainteresowań naukowych Habilitanta obejmuje szereg powiązanych ze sobą zagadnień, które ujął on pod zbiorczą nazwą: krytyczne studia nad bezpieczeństwem. Składa się na niego osiem tekstów naukowych. Wypada zasygnalizować, że wskazane pola czy też grupy tematyczne jakie podejmuje w swojej działalności naukowej są wyjątkowo różnorodne.

W Jego dorobku można znaleźć również teksty, których nie można zakwalifikować do żadnej z wyżej wskazanych grup tematycznych. Zostały one umieszczone w obszarze czwartym *Varia*, na którego składa się pięć tekstów dotyczących kwestii o charakterze uniwersalnym i międzynarodowym, w tym: rozważania o kondycji szkolnictwa wyższego i polskiej nauki oraz artykuł o dylematach polskich politolożek i politologów. Tego typu udział w dyskusji, szczerść i odwagę wypowiedzi Habilitanta zawartą w tych artykułach i esejach oceniam pozytywnie. Przykładem mogą być wnioski i sugestie przedstawione w tekście *Czterej jeźdźcy apokalipsy polskiej nauki i szkolnictwa wyższego: utowarowienie, technokratyzacja, alienacja i konformizm*.

Jak wynika z powyższego uproszczonego przypomnienia, poza omówionym powyżej cyklem habilitacyjnym dorobek naukowy dr. Sławomira Czapnika jest zróżnicowany co do podejmowanych problemów badawczych oraz form przedstawiania wyników badań. Teksty prezentują dobry poziom naukowy, chociaż często trudno w nich dostrzec zastosowane metody badawcze. Habilitant publikuje najczęściej poza macierzystym ośrodkiem akademickim, w dobrych punktowanych polskich czasopismach oraz znanych polskich wydawnictwach naukowych. Jeden artykuł naukowy opublikował w czasopiśmie indeksowanym w Web of Science, dwa natomiast w ERIH Plus. Na pozytywną ocenę zasługuje również fakt opublikowania kilku artykułów w języku angielskim, co nie znaczy, że wszystkich poza granicami Polski. Pozytywnie oceniając ten fakt, należy jednak zauważyć, że stopień umiędzynarodowienia wyników badań jest niewielki. Podejmując wartościową i interesującą tematykę badań nad dorobkiem i myślą Zygmunta Baumana nie wykorzystał szansy bardziej intensywnego publikowania w środowisku międzynarodowym. Wymienione czynniki są istotnym wskaźnikiem rangi publikacji. Habilitant nie unika publikacji w czasopismach niepunktowanych, co moim zdaniem dobrze świadczy o jego podejściu do roli naukowca, właściwie odnajduje się w czasach „punktozy”. Pod względem ilościowym i jakościowym dorobek habilitacyjny dr. Sławomira Czapnika spełnia wymogi stawiane kandydatowi do otrzymania stopnia doktora habilitowanego. Dorobek w całości mieści się w dyscyplinie nauki o polityce.

IV. Ocena pozostałych osiągnięć Habilitanta

Ocenę działalności naukowej uzupełniają zestawienia cytowań prac Habilitanta. Liczba cytowań według bazy Web of Science wynosi 1, a według bazy Google Scholar – 20. Indeks Hirscha według ostatniej z wymienionych baz wynosi 4. Wymienione dane uważam za zadawalające.

Udział Habilitanta w projektach badawczych jest raczej skromny. Ogranicza się do bycia wykonawcą w jednym projekcie badawczym Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego realizowanym i kierowanym przez prof. Andrzeja W. Jabłońskiego, w latach 2011-2014. Swój udział w projekcie Habilitant ocenił

na 10%. Lepiej prezentuje się Jego uczestnictwo w programach krajowych i międzynarodowych. W latach 2015-2016 Habilitant dwukrotnie uczestniczył w wymianie naukowej, w ramach programu Erasmus+. Przebywał na wymianie naukowej w Turcji na Uludag University.

Istotnym elementem działalności naukowej Habilitanta jest prezentacja jego wyników badań w postaci udziału w konferencjach i wygłaszaniu odczytów i referatów. Dr Sławomir Czapnik po uzyskaniu stopnia doktora uczestniczył w 48 konferencjach krajowych i międzynarodowych. Tematyka zdecydowanej większości z nich ma charakter politologiczny. Są one organizowane przez środowisko politologiczne, z którymi Habilitant się identyfikuje. Wygłosił sześć referatów w języku angielskim, przy czym trzy odbywały się poza granicami Polski (Wielka Brytania, Turcja, Słowenia). Pozostałe referaty (czterdzieści sześć) zostały wygłoszone na konferencjach ogólnopolskich. Niektóre z wystąpień wymagają podkreślenia i docenienia, np.: wystąpienie *Post-communist Society in the Age of Uncertainty. Case of Poland* na konferencji *Rethinking Global Society* w Leeds (Wielka Brytania) w 2010 roku.

W ocenie dorobku Habilitanta należy również uwzględnić Jego działalność organizacyjną i dydaktyczną. Mowa tutaj o udziale w komitetach organizacyjnych krajowych i międzynarodowych konferencji oraz udziale w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism. Najważniejszym przykładem jest założenie i prowadzenie od 2015 roku czasopisma *Studia Krytyczne/Critical Studies*. Habilitant prowadzi także profile w serwisach akademickich: *ResearchGate* i *Akademia*. Przykład ten doskonale ukazuje nie tylko główny nurt zainteresowań Habilitanta (podejście krytyczne), ale także Jego możliwości organizacyjne. Należy też odnotować przynależność i aktywność dr. Sławomira Czapnika w politologicznych towarzystwach naukowych (International Political Science Association, Polskie Towarzystwo Nauk Politycznych, Polskie Towarzystwo Komunikacji Społecznej).

Pod względem pracy ze studentami oraz popularyzacji nauki nie mam do przebiegu dotychczasowej pracy Habilitanta zastrzeżeń. Jest doświadczonym dydaktykiem, prowadzącym liczne i różnorodne zajęcia, nie tylko na Uniwersytecie Opolskim, ale również na uczelniach prywatnych. Przygotowywał i prowadził zajęcia w języku angielskim dla studentów polskich i zagranicznych w ramach programu Erasmus. Prowadził także seminarium naukowe w języku angielskim *Drone Warfare*, w Turcji w 2015 roku. W swoim dorobku dydaktycznym dr Sławomir Czapnik ma również promotorstwo czterdziestu siedmiu prac licencjackich. Prace powstały na kierunkach dziennikarstwo i komunikacja społeczna oraz stosunki międzynarodowe w Instytucie Politologii Uniwersytetu Opolskiego.

V. Konkluzje

Biorąc pod uwagę wszystkie płaszczyzny oceny dorobku Habilitanta, a przede wszystkim zaproponowany przez Niego cykl habilitacyjny z monografią *Przestrzenie polityki w myśli teoretycznej późnego Zygmunta Baumana*, uważam, że spełniają one wymogi postawione w ustawie, niezbędne do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego. Pomimo braku przygotowania socjologicznego i filozoficznego Habilitanta, niezbędnego do analizy dorobku Zygmunta Baumana, Jego publikacje stanowią ważne osiągnięcie. Jego dorobek bezsprzecznie wnosi istotny wkład w rozwój polskiej nauki. Zarówno cykl habilitacyjny, jak i pozostałe dokonania, osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne, potwierdzają dobre przygotowanie Habilitanta do podjęcia w pełni samodzielnej pracy naukowej. Wnioskuje o dopuszczenie do dalszych stadiów postępowania zmierzającego do nadania mu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce.

Prof. Borowiec